

Столярчук Б.Й.

БІОГРАФІЧНИЙ СЛОВНИК "КОНТРАБАСИСТИ УКРАЇНИ"

(Передруковано за згодою автора із видання: Контрабасисти України: Біографічний словник.— Рівне, 1992.— С. 4, 15, 18)

Цей біографічний словник — перша спроба зібрати імена видатних діячів минулого і сучасного, які пов'язали своє життя з контрабасовим мистецтвом України — викладачів музичних шкіл, училищ, консерваторій, мистецьких інститутів, солістів, артистів різних оркестрів: симфонічних, камерних, народних, духових, естрадних, джазових, керівників колективів. Сьогодні немає такого музичного колективу, де б не був введений струнно-смичковий контрабас. Хоча на якомусь етапі ініціативу "перехопила" бас-гітара, проте, на мою думку, це тимчасове явище. В деяких музичних школах та училищах є класи контрабаса і бас-гітари, і викладачі віддають перевагу то одному, то другому інструменту. Контрабас, який пройшов 300-річний шлях від допоміжного до ведучого інструменту в симфонічному та естрадному оркестрах, став одним з найпоширеніших інструментів європейської музичної культури.

У цій книзі хочеться подати імена контрабасистів, які народилися, вчилися, жили й живуть, працюють, пропагували і пропагують контрабасове мистецтво в Україні, особливо в тих містах, де діють оперні театри, консерваторії, створені симфонічні оркестри.

Читач зустрине імена багатьох контрабасистів, які починали навчатися в музичній школі на фортепіано, скрипці, віолончелі, трубі, баяні, акордеоні, але досягли високого мистецького рівня саме на контрабасі.

Сьогодні в Україні працює ціла плеяда виконавців та викладачів — продовжувачів давніх і кращих традицій контрабасової школи, яку перенесли в Україну з Чехії видатні контрабасисти ХІХ століття Е.Ф.Мислівечек, Ф.І.Воячек, О.Й.Шпергль. Вони були першими викладачами по класу контрабаса в Україні і виховали багатьох українських контрабасистів, учні яких продовжують цю справу, зокрема у Києві — Б.В.Сойка, В.М.Беляков, В.С.Зайончковська-Савелюк, Одесі — С.Ш.Херсонський, Ю.М.Мироненко, В.В.Чекалюк, Львові — О.Й.Щеглов, О.М.Лучанко, П.П.Ле-

сюк, Харкові — А.Г.Грабовський, Чернівцях — К.А.Смаль, Дніпропетровську — Г.О.Окань.

Автор розуміє, що його книжка не дає вичерпної інформації про всіх музикантів-контрабасистів, адже це перша і поки єдина спроба зібрати їх імена.

ВОЯЧЕК Федір (Богумил) Іванович (1861—1934).

У 1876 р. закінчив Празьку консерваторію (кл. контрабаса Йозефа Сладска), який свого часу навчався у відомого викладача та контрабасиста Йозефа Граб'є. У 1882 бере участь як соліст-контрабасист у симфонічних оркестрах Чехії, Австрії та Німеччини. У 1883 диригент І.Прибик запрошує його до Київської опери, в якій він пропрацював до 1915 р. З 1887 р. Ф.І.Воячек послідує роботу в оркестрі з викладацькою у Київському музичному училищі, яке у 1913 році було перетворене в консерваторію. Тут на посаді першого професора класу контрабаса він працював до останніх днів життя. У 1889 р. при відкритті першого літнього сезону Ф.І.Воячек був запрошений як соліст-контрабасист і 2-й диригент (одночасно як керівник студентського симфонічного оркестру). З 1922 по 1928 — соліст симфонічного оркестру 1-го Київського Держкінотеатру, з 1928 по 1934 — соліст Українського радіокомітету, в числі перших був удостоєний звання "Героя праці". У 1926 р. у Києві був проведений ювілей, присвячений 50-річчю музично-педагогічної діяльності Ф.І.Воячека, в числі почесних членів ювілейної комісії були О.Глазунов та М.Іпполітов-Іванов. У 1933 у Києві був організований Персимфанс, ініціатором і учасником якого був Ф.І.Воячек. За час роботи в консерваторії Ф.І.Воячек виховав цілу плеяду прекрасних контрабасистів, які працювали в Україні, Румунії, Молдові і навіть в Америці. Один із перших його учнів Матвєєв багато років працював першим контрабасистом у Нью-Йоркському симфонічному оркестрі. Серед його учнів — Ніколаєв, брати Анатолій та Володимир Людмилини.

ГРАБОВСЬКИЙ Григорій Якович (6.II.1919, Дніпропетровськ — 4.IV.1976, Київ).

У 1938 р. закінчує Київське музичне училище, Новосибірську консерваторію. Під час війни навчався на диригентському факультеті Московської консерваторії (військовий), добровільно пішов на фронт. З 1939 по 1946 служив у рядах Збройних сил, учасник Великої Вітчизняної війни, має бойові нагороди. З 1936 по 1939 — артист симфонічного оркестру Київського театру опе-

ри і балету. Г.Я.Грабовський працював у Державному симфонічному оркестрі України, з 1956 по 1971 у Новосибірську — в симфонічному оркестрі, театрі опери та балету, консерваторії, Узбецькому театрі опери та балету, з 1971 по 1976 — Харківському інституті мистецтв, театрі опери та балету. Виступав з камерними ансамблями, квітетом Московської філармонії.

МИСЛІВЕЧЕК Еммануїл Францович, праправнучатий племінник знаменитого композитора Йозефа Мислівечека.

У 1880 р. закінчив Празьку консерваторію (кл. контрабаса Йозефа Сладека), у 1895 р.— переїжджає до Росії, працює у Харкові, Києві, потім довгий час в Одесі, грає в оркестрі оперного театру, з 1897 — викладач по класу контрабаса в Одеському музичному училищі. В цьому ж році в його класі навчається Халін — заступник концертмейстера групи контрабасів симфонічного оркестру Великого театру у Москві, згодом Мазикін — концертмейстер групи контрабасів симфонічного оркестру Свердловської філармонії, викладач по класу контрабаса консерваторії, а також Херсонський — викладач по класу контрабаса у Одеській, Київській та Мінській консерваторіях. У 1911 р. вся сім'я переїхала до Москви, де Е.Ф.Мислівечек і два його сини грали у симфонічному оркестрі Великого театру. У Мислівечека було три сини Вацлав — скрипаль, Еммануїл та Антоній — віолончелісти. У 1912 р. вся сім'я виїхала на батьківщину у Братіславу, де Е.Ф.Мислівечек грав у симфонічному оркестрі оперного театру.

ХАНЬКО Віктор Карпович (1913, Чикаго, США — 1967, Хмельницький).

У 1950 р. закінчив Київське музичне училище по класу народних інструментів та контрабасу у Б.В. Сойки. Працював в оркестрі народних інструментів, оркестрі цирку, оперній студії Київської консерваторії. До 1960 р. працює в Полтавському музичному училищі, з 1960 — завучем у Хмельницькій ДМШ, з 1962 — викладачем по класу контрабаса у Хмельницькому музичному училищі.

У четвертому номері збірника "Альбом контрабасиста" (редакція В.М.Белякова), видрукувані Варіації на тему української народної пісні "Взяв би я бандуру" М.Чайкіна. Цей твір композитор написав для В.К. Ханька, з яким товаришував.